

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 20.07/2026 09:24
Sayı: E-120.07.03-1895665

Sayı : E-54045643-610-25552946

Konu : Soru Önergeleri (7/42187)

7/42187
GK 130

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.03.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1826832 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Hasan KARAL'a ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/42187 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/42187) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1AD2F228-D864-4443-AE9E-EB364126F50C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-cbys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN KARAL'A AİT 7/42187 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde tohumculuk politikası, kendi kendine yeterlilik ve sürdürülebilir tarımın sağlanması esasına dayanmaktadır. Özellikle tohumculuk sektörünün gelişmesi yönünde hayata geçirilen Tohumculuk Kanunu ve sertifikalı tohum kullanım ve üretim desteği ile bu gelişim büyük ivme kazanmıştır.

2002 yılında 145 bin ton olan sertifikalı tohum üretim miktarı 2025 yılında 1 milyon 351 tona ulaşmıştır.

Yurt içinde kullanılan sertifikalı tohumluğun %96'sı yurtiçinde üretilen tohumla karşılanmaktadır.

Tohum ihracatı; 2002'de 17 milyon dolardan 2025 yılında %2.065 artışla, 117 ülkeye ihracat yaparak 368 milyon dolara çıkmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2025 yılında %129 olarak gerçekleşmiştir. Buradan hareketle ülkemiz tohumculuk sektöründe net ihracatçı pozisyonunda yer almaktadır.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- Bitkisel üretim destekleri ilk defa 3 yıllık olarak ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, destekler daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilmektedir.
- Su kısıtlı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek almaktadır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenmektedir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin sebep olduğu birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bakanlığımızca, bitkisel üretimin en önemli girdilerinden olan tohumluğun maliyetinin düşürülmesi, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumlukları kullanarak tarımsal üretim yapan çiftçilerin desteklenmesi ve gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanım desteği ile sertifikalı/standart fidan kullanım desteği verilmektedir.

Bu kapsamda bugüne kadar ülke genelinde yaklaşık 8,4 milyar TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri vermeye devam edilmektedir.

Yağlık ayçiçeğinde kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından, soya, mısır ve patatesten ise kamunun yanında özel sektör tarafından yurt içinde ıslah edilerek tescil edilen çeşitlerinin yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumunu kullanarak ekim/dikim yapan çiftçilere ilave destek ödemesi yapılmaktadır.

2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 2026 üretim yılında; kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş ayçiçeği (yağlık) ile yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş mısır, soya ve patates çeşitlerinin yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohumlarını kullanarak ekim/dikim yapan çiftçilere soya (ilave), ayçiçeği ve mısır da 186 TL, patatesten (ilave) ise 310 TL sertifikalı tohum kullanım desteği ödenecektir.

Kamu araştırma enstitüleri tarafından geliştirilerek tescil ettirilen hibrit mısır ve ayçiçeği çeşitlerinin yaygınlaştırılması ve kullanım oranının artırılmasına yönelik olarak "Yerli/ Milli Hibrit Çeşitlerin Yaygınlaştırılması Projesi" yürütülmektedir.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dane) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının %25'i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32'ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları %21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" yürütülmektedir.

Proje kapsamında uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

03.09.2019 tarihli ve 30877 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Yerel Çeşitlerin Kayıt Altına Alınması, Üretilmesi ve Pazarlamasına Dair Yönetmelik" ile yerel çeşitlere (ata tohumu) ait tohumlukların kayıt altına alınması, çoğaltımı ve pazarlanmasına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen düzenlemelerle ismine doğru, menşei bölgesi belli, hastalıklardan ari ve çimlenme kabiliyet yüksek yerel çeşitlere (ata tohumu) ait tohumlukların çiftçilerimizle buluşması amaçlanmıştır.

Yapılan yasal düzenleme, yerel çeşitlere (ata tohumu) ait tohumlukların; tesciline, sertifikasyonuna ve ticari olarak pazarlamasına imkân sağlamakta olup yerel çeşitlere (ata tohumları) ait tohumluklar, Bakanlığımız tarafından çiftçilerin kullanımına sunulmaktadır. Hali hazırda 49 farklı yerel çeşit (ata tohumu) tescil edilmiş olup yeni yerel çeşitlerin tescil çalışmaları da devam etmektedir.

2019 yılından itibaren yerel bitki çeşitlerinin gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla "Mirasımız Yerel Tohum Projesi" kapsamında yerel tohum çeşitlerinin (ata tohum) üretimi ve dağıtımı çalışmaları başlatılmıştır.

2025 yılında çoğaltımı yapılan 11 farklı çeşide ait 150 bin paket yerel çeşit (ata tohumu) Tarım Kredi Kooperatifine ait marketlerde satışa sunulmuştur. 2026 yılında da çoğaltımı yapılan 24 farklı çeşide ait yaklaşık 1 milyon paket yerel çeşit (ata tohumu) satışa sunulmuştur.

Ülkemizde yerli ve milli tohumculuğunun geliştirilmesi için Bakanlığımızın Ar-Ge faaliyetleri ile tarla bitkilerinde 1.048 tescilli çeşite ulaşılmıştır.

2023-2024 yıllarında farklı tarihlerde, geliştirilen çeşitlerden 401 adedi ticarileştirilerek ekonomiye kazandırılmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 yılı itibarıyla ülkemizde sertifikalı tohum üretiminin tahıl grubunda %45, baklagil grubunda %60 oranında Bakanlığımız Araştırma Enstitüleri tarafından geliştirilen çeşitlerden oluşmaktadır.

Ülkemizin farklı bölgelerinden Bakanlığımıza ulaşan yerel çeşit tohum örnekleri İzmir ve Ankara'da bulunan Tohum Gen Bankalarımızda muhafaza altına alınmaktadır. Gen Bankalarında muhafaza edilen tohum çeşit sayısı hızla artmaya devam etmektedir.

Ülkemizde Bakanlığımız tarafından yetkilendirilmiş 1.243 adet tohumculuk kuruluşu bulunmaktadır.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü uzun yıllardan beri hububat ve yem bitkileri tohumluğu başta olmak üzere, kenevir gibi endüstri bitkileri tohumluğu da üretmekte olup ürettiği ve dağıtımını yaptığı tohumlukların tamamına yakını yerli çeşitlerden oluşmaktadır.

Ülke, yıl, miktar ve değer bazında tohum dış ticaretine ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.